

บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณลักษณะ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยและมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างจากครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

5.1 การศึกษาเชิงปริมาณ

5.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 354,415 คน

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 126 คน ประกอบไปด้วยครูนักวิจัย จำนวน 63 คน และครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย จำนวน 63 คน

5.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย แบบสอบถาม ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภูมิหลังของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย
- 2) ลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำนวน 58 ข้อ

5.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองใช้ระยะเวลาทั้งสิ้นประมาณ 2 เดือนคือเดือนพฤศจิกายนและเดือนธันวาคม 2541

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้ครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยจำนวน 126 คน ทางไปรษณีย์และให้ครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

5.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเชิงปริมาณผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (The Statistical Package for Social Science Personal Computer Plus) ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยวิธีแจกแจงความถี่ ร้อยละ
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และใช้ระดับนัยสำคัญของการทดสอบเท่ากับ .05

5.2 การศึกษาเชิงคุณลักษณะ

5.2.1 การคัดเลือกกรณีศึกษา

ผู้วิจัยคัดเลือกกรณีศึกษาแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกกรณีศึกษาโดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อคัดเลือกกรณีศึกษาที่ประกอบไปด้วยครูนักวิจัยจำนวน 5 คนและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยจำนวน 5 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในเชิงคุณลักษณะผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) โดยมีประเด็นในการสังเกตและการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย เพื่อนครู ผู้บริหารและนักเรียน

5.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองใช้ระยะเวลาทั้งสิ้นประมาณ 2 เดือนคือเดือนพฤศจิกายนและเดือนธันวาคม 2541

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้ครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยจำนวน 126 คน ทางไปรษณีย์และให้ครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

5.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเชิงปริมาณผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (The Statistical Package for Social Science Personal Computer Plus) ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยวิธีแจกแจงความถี่ ร้อยละ
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และใช้ระดับนัยสำคัญของการทดสอบเท่ากับ .05

5.2 การศึกษาเชิงคุณลักษณะ

5.2.1 การคัดเลือกกรณีศึกษา

ผู้วิจัยคัดเลือกกรณีศึกษาแบบเจาะจง(purposive sampling) โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกกรณีศึกษาโดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อคัดเลือกกรณีศึกษาที่ประกอบไปด้วยครูนักวิจัยจำนวน 5 คนและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยจำนวน 5 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในเชิงคุณลักษณะผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม(participant observation) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ(informal interview) โดยมีประเด็นในการสังเกตและการสัมภาษณ์ครูนักวิจัย ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย เพื่อนครู ผู้บริหารและนักเรียน

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณลักษณะ ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้นประมาณ 2 เดือนคือ เดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ 2542

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการด้วยตนเอง โดยคัดเลือกกรณีศึกษาจำนวน 5 กรณีศึกษา ซึ่งประกอบด้วยครูนักวิจัยจำนวน 5 คนและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยจำนวน 5 คน เพื่อศึกษาแบบเจาะลึกถึงลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย

5.2.4 การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณลักษณะ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เพียงพอ และมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลดังต่อไปนี้

1) การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณลักษณะ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ (valid and reliable) ใช้วิธีตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ด้วยการเปรียบเทียบข้อมูลเดียวกันจากเวลา สถานที่ แหล่งข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลายๆฝ่าย

2) การตรวจสอบข้อมูลแบบตามซ้ำเพื่อตรวจสอบความตรงภายใน เช่น การสัมภาษณ์ครูนักวิจัย เพื่อนครู นักเรียนและสังเกตพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3) การตรวจสอบความเป็นไปได้และความตรงของข้อมูลในแง่มุมต่างๆที่เกิดขึ้น ว่ามีความสมเหตุสมผลหรือไม่ ข้อมูลที่ได้มีหลักฐานถูกต้องชัดเจนเพียงพอหรือไม่ สมควรมีหลักฐานต่างๆเพิ่มเติมอีกหรือไม่ ด้วยการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ผลงานทางวิชาการของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

5.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณลักษณะโดยดำเนินการไปพร้อมกับการเก็บข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป แบ่งออกเป็น 3 วิธีคือ

1.1) การวิเคราะห์อุปนัย (analysis induction) คือ การตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น ที่เก็บรวบรวมมาได้

1.2) การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล (typological analysis) คือการจำแนกข้อมูลเป็นชนิดๆ (typologies) ทั้งโดยวิธีที่ใช้แนวทางทฤษฎีและแบบไม่ใช้ทฤษฎี โดยการนำข้อมูลมาจำแนกเป็น การกระทำ กิจกรรม ความหมาย ความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสภาพสังคมแวดล้อม

1.3) การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (content comparison) คือ การใช้วิธี การเปรียบเทียบ นำข้อมูลมาเปรียบเทียบเป็นปรากฏการณ์

2) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาต้องมีลักษณะ สำคัญ 3 ประการ คือ ความเป็นระบบ ความเป็นสภาพวัตถุวิสัย และอิงกรอบแนวคิดทฤษฎี

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพสนับสนุน สมมติฐานการวิจัยกล่าวคือ ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยและมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างจากครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเชิงปริมาณ

การเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย สรุปผลได้ดังนี้

1) ครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองใน ภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยครูนักวิจัยมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .34 และครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 3.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .38 โดยทั้งครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครู นักวิจัยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้สูงสุด รองลงมาคือมีความรับผิดชอบต่ อการเรียนรู้ของตนเองตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ รองลงมาคือ มีความริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2) ผลการเปรียบเทียบคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองพบว่าครูนัก วิจัยมีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในภาพรวมและรายด้านสูงกว่าครูที่ไม่ เป็นครูนักวิจัย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จำนวน 7 ด้านคือการเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ โนมติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง การมีความรักในการเรียน การมองอนาคตในแง่ดี และความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา สำหรับการมีความคิดริ เริ่มสร้างสรรค์ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2. การศึกษาเชิงคุณลักษณะ

2.1 ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครุฑนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัย

ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครุฑนักวิจัยส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ ฟังตนเองและใช้วิธีการเรียนรู้ที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและมีความยืดหยุ่นตามเวลาและสถานการณ์ในการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายและให้ความสำคัญกับการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ ครุฑนักวิจัยสนใจเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียน และการพัฒนาตนเองให้มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ 3 ครุฑนักวิจัยต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาเมื่อรู้ว่าตนเองต้องการเรียนอะไรก็จะวางแผนในการเรียนรู้ แล้วสามารถดำเนินการเรียนรู้ได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ รับฟังความคิดเห็นเป็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และครุฑนักวิจัยวิธีที่จะเรียนรู้เมื่อมีความอยากรู้หรืออยากเรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วยตัวเองก่อนแล้วจึงสอบถามจากผู้รู้ เพื่อนร่วมงาน และนอกจากนี้ทั้งการสังเกต การฟัง การอ่าน การเขียน และการเข้ารับการอบรมเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญของครุฑนักวิจัย

ส่วนลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัยส่วนใหญ่เรียนรู้ด้วยความสมัครใจ ซึ่งเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนและพัฒนาตนเอง ครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัยต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ เมื่อเรื่องนั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อการทำงานและการดำเนินชีวิต โดยวางแผนในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ในการเรียนรู้บางครั้งเมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะทำให้เกิดความท้อแท้และจะเรียนรู้เท่าที่สามารถทำได้ ครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัยรับฟังความคิดเห็นเป็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และเมื่อครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัยมีความอยากรู้หรืออยากเรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วยตัวเอง การอ่านสอบถามจากผู้รู้ เพื่อนร่วมงานโดยส่วนใหญ่จะสอบถามจากผู้รู้และเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้เรียนรู้ในเรื่องที่สนใจได้จากการสังเกต การอ่านและถ้ามีเวลาจะค้นคว้าด้วยตนเอง

ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครุฑนักวิจัยที่แตกต่างจากครูที่ไม่เป็นครุฑนักวิจัยคือครุฑนักวิจัยเรียนรู้ด้วยความสมัครใจและฟังตนเอง โดยเมื่อมีการฝึกอบรมครุฑนักวิจัยจะเข้าร่วมการอบรมแม้ว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมก็ตาม ครุฑนักวิจัยต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ตลอดเวลา ครุฑนักวิจัยใช้วิธีการเรียนรู้ที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบแต่มีความยืดหยุ่นตามเวลาและสถานการณ์ เมื่อครุฑนักวิจัยมีความอยากรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วยตนเองก่อนที่จะสอบถามจากผู้รู้หรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ใช้แหล่งการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดต่าง ๆ การสังเกต การฟัง การอ่าน การเขียนและการเข้ารับการอบรม ครุฑนักวิจัยมีความมานะพยายามในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ประสบความสำเร็จ แม้ว่าบาง

ครั้งมีปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนรู้ ครูนักวิจัยให้ความสำคัญกับการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย

จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยดังต่อไปนี้

1) ลักษณะนิสัยของครูนักวิจัย

ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัย ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความกระตือรือร้นในการทำงานและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ครูนักวิจัยต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา และชอบการอ่าน การเขียน การค้นคว้าแสวงหาความรู้ มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ประสบความสำเร็จไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน

2) มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย

แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญคือห้องสมุด ทั้งในโรงเรียน สถานที่ราชการและสถานบันการศึกษาอื่น ๆ เป็นแหล่งการเรียนรู้ ค้นคว้าแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของครูนักวิจัย นอกจากนี้ครูนักวิจัยเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนร่วมงาน ศึกษานิเทศก์และการฝึกอบรม

3) การสนับสนุนของครอบครัว

ครูนักวิจัยได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในการทำงานจากครอบครัวเป็นอย่างดี สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจในลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของครูนักวิจัย ทำให้ครูนักวิจัยสามารถทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานได้อย่างเต็มที่

4) การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน

ครูนักวิจัยมีเพื่อนร่วมงานที่เข้าใจ ช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนรู้ของตน ครอบคลุมทั้งเพื่อนครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการ บุคคลเหล่านี้เป็นแหล่งความรู้และเครือข่ายสนับสนุนการเรียนรู้ของครูนักวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ครูนักวิจัยมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและเป็นรายด้านจำนวน 7 ด้านคือ การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ มีมโนคติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่ม

และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง มีความรักในการเรียน มองอนาคตในแง่ดี และมีความสามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา จากการศึกษาของนันทวัน สวัสดิ์ภูมิ(2540) พบว่าการพัฒนาสู่การเป็นครูนักวิจัยเริ่มจากคุณลักษณะส่วนตัวที่ชอบใฝ่รู้ใฝ่เรียน ช่างคิดช่างอ่าน ชอบเขียนและรักธรรมชาติ ซึ่งลักษณะดังกล่าวพัฒนามาด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในลักษณะของการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์และสังสมประสบการณ์ชีวิต ทำงานอย่างบูรณาการในหน้าที่ครู รักเด็กและปรารถนาจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก ประภารัตน์ มีเหลือ(2540) พบว่า สมรรถภาพที่ครูนักวิจัยให้ความสำคัญและจำเป็นมากที่สุดในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ประสบความสำเร็จ คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร สามารถวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงในทางวิชาการ เป็นนักอ่าน มีความละเอียดรอบคอบ ทำงานเป็นระบบ ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ศึกษาเอกสาร ตำราและสื่อต่างๆ เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีศรัทธาต่อวิชาชีพครู และลัดดา คำพลงาม(2540) พบว่ากระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สนับสนุนให้ครูนักวิจัยเกิดความคิด ความมั่นใจในผลการทำงานและเป็นแรงจูงใจในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สนใจในการค้นคว้า เห็นโอกาสของการเรียนรู้ สนใจในการสังเกตและบันทึก จากการศึกษาที่ผ่านมาจะเห็นว่าผู้ที่ทำวิจัยจะต้องเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและเรียนรู้ด้วยการพึ่งตนเอง มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบในการแสวงหาความรู้ ใช้วิธีการเรียนรู้และเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและประเมินตนเอง จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการทำวิจัยเป็นกระบวนการหนึ่งที่สร้างลักษณะนิสัยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้ครูนักวิจัย จึงทำให้ครูนักวิจัยมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

2. เมื่อพิจารณาลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นรายด้านพบว่าครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับสูงเรียงตามลำดับความมากน้อยดังนี้

ครูนักวิจัย

1. การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้
2. มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง
3. มีความสามารถใช้ทักษะในการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา
4. มีความรักในการเรียน
5. มองอนาคตในแง่ดี

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

1. การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้
2. มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง
3. มีความรักในการเรียน
4. มีความสามารถใช้ทักษะในการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา
5. มองอนาคตในแง่ดี

ครูนักวิจัย

ครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย

6. มิมโนคติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ 7. มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 8. มีความคิดสร้างสรรค์	6. มิมโนคติของตนเองด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ 7. มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 8. มีความคิดสร้างสรรค์

ซึ่งเห็นได้ว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในด้านต่าง ๆ ของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยเมื่อเรียงตามลำดับความมากน้อยแล้วคล้ายกันมาก และพบว่าทั้งครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยมีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ต่ำสุดใน 8 ด้าน ข้อค้นพบเกี่ยวกับครูมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำสุดคล้องกับแนวคิดของ สุพัตรา สุภาพ(2536) ที่กล่าวว่าค่านิยมของคนไทยที่อาจเป็นอุปสรรคต่อบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม คือการขาดความกระตือรือร้นเป็นเพราะความวางเฉยมากเกินไป “ไม่มีความคิดริเริ่มในงานของตน” ขาดความทะเยอทะยานหรือความคิดในการสร้างสรรค์ เป็นฝ่ายรับ(passive) มากกว่าเป็นฝ่ายรุก(active)

การที่ครูมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำกว่าด้านอื่นอาจเนื่องมาจากระบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมาเป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรับรู้และเชื่อฟังการถ่ายทอดเนื้อหาจากครูผู้สอนมากกว่าการให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ การแสวงหาความคิดเห็นและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งอาจมีส่งผลให้ครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูมีคะแนนในด้านความคิดสร้างสรรค์ต่ำสุดและถัดขึ้นมาคือการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และจากการศึกษาในครั้งนี้ลักษณะการมีความคิดสร้างสรรค์ไม่ปรากฏชัดเจนในกลุ่มของครูนักวิจัยถึงแม้ว่ากระบวนการวิจัยจะเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในหลายด้านแต่กระบวนการวิจัยอาจยังไม่เสริมสร้างลักษณะการมีความคิดสร้างสรรค์

3. ครูนักวิจัยเรียนรู้ด้วยความสมัครใจและพึงตนเอง โดยเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนและต้องการพัฒนาตนเองให้มีตำแหน่งทางวิชาการถึงตำแหน่งอาจารย์ 3 มีความกระตือรือร้นในการทำงานและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา รู้ว่าตนเองต้องการเรียนอะไรและวางแผนในการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ รับฟังความคิดเห็นเป็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองเมื่อมีความอยากรู้หรืออยากเรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วยตัวเองก่อนแล้วจึงสอบถามจากผู้รู้ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน และนอกจากนี้เรียนรู้ในเรื่องที่สนใจได้จากการสังเกต การฟัง การอ่าน การเขียน เข้าร่วมการอบรมและลงเรียน ส่วนครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยส่วนใหญ่เรียนรู้ด้วยความสมัครใจเช่นกัน เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนานักเรียนและต้องการพัฒนาตนเองแต่ยังไม่ต้องการพัฒนาตนเองให้มีตำแหน่งทางวิชาการถึงตำแหน่งอาจารย์ 3 มีความกระตือรือร้นในการทำงานและการเรียนรู้ ต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ เมื่อเรื่องนั้นมีความ

สำคัญและจำเป็นต่อการทำงานและการดำเนินชีวิต วางแผนในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ บางครั้งเมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนรู้จะทำให้เกิดความท้อแท้และจะเรียนรู้เท่าที่สามารถทำได้ รับผิดชอบต่อความคิดเป็นของผู้อื่นและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อมีความอยากรู้หรืออยากเรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าด้วยตัวเอง สอบถามจากผู้รู้เพื่อนร่วมงาน ส่วนใหญ่จะสอบถามจากผู้รู้หรือเพื่อนร่วมงานมากกว่าการเรียนรู้หรือค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งในปัจจุบันนี้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 จะได้รับเงินประจำตำแหน่งด้วยเช่นกัน

จากข้อค้นพบดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสิ่งจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่น่าจะเสริมสร้างความสมัครใจในการเรียนรู้ของครุศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศการ(2542) กล่าวไว้ว่าการทำงานต้องมีสิ่งจูงใจเนื่องจากทุกคนต้องการเห็นผลตอบแทนจากการปฏิบัติงาน หากผลตอบแทนดังกล่าวสามารถตอบสนองได้อย่างทันท่วงทีและชัดเจนทุกคนก็อยากทำความดีแต่ถ้าหากมีปรากฏการณ์ในด้านตรงกันข้ามเกิดขึ้นการปฏิบัติงานก็จะมีผลเสียและไม่มีการประสานงานกัน สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานประการแรกคือสิ่งจูงใจที่ไม่เป็นเงิน (non-financial incentive) เช่น การยอมรับในผลงาน (recognition) การให้มีส่วนร่วม (participation) การให้โอกาสในการทำงาน(opportunity) และความยุติธรรม(fairness) ประการที่สองสิ่งจูงใจที่เป็นเงิน(financial incentive) เป็นสิ่งจูงใจที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถจับต้องได้ และการให้สิ่งจูงใจที่เหมาะสมกับแต่ละคน ในแต่ละสถานการณ์ตามหลักทฤษฎีแล้วในการทำงานเดียวจะทำให้ผลการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 30 ถ้าจัดระบบสิ่งจูงใจในการทำงานกลุ่มจะทำให้ผลการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 18 ซึ่งจะได้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานน้อยกว่าการให้สิ่งจูงใจเป็นรายบุคคล

นอกจากนี้การศึกษาในครั้งนี้พบว่าครุศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่ไม่เป็นครุศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีความแตกต่างกัน คือครุศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่ต้องการมีความก้าวหน้าทางวิชาการมากกว่าครุศึกษาที่ไม่เป็นครุศึกษาโดยต้องการทำผลงานเพื่อขอตำแหน่งอาจารย์ 3 การทำงานที่ผ่านมาของครุศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มีความสนใจในการทำงานในด้านบวกทำให้การทำงานประสบความสำเร็จและมีความต้องการที่จะพัฒนาและพัฒนาดตนเองต่อไปอย่างไม่หยุดนิ่ง สำหรับการทำงานของครุศึกษาที่ไม่เป็นครุศึกษาบางคนที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จและไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารผู้ร่วมงานเท่าที่ควร เมื่อทำงานแล้วไม่ได้รับผลตอบแทนจากการทำงานจึงทำให้เกิดความล้า เกิดความเบื่อหน่ายและท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสมคิด อิศระวัฒน์(2531)พบว่าเมื่อผู้ใหญ่ได้เรียนในสิ่งที่ตรงกับความสนใจ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะมีแนวโน้มไปในทางที่ดีหรือในทางบวก เช่น ทำท่าย ตื่นเต้น สนใจ เมื่อเรียนด้วยภาวะจำยอมหรือด้วยความจำเป็น พฤติกรรมและความรู้สึกที่เกิดขึ้นมักจะเป็นไปในทางลบ เช่น เบื่อหน่าย สับสน เครียด ท้อถอย ซึ่งสอดคล้องกับ Knowles(1984) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้โดยมีปัญหาคือเป็นศูนย์กลาง และจะเลือกเรียนในสิ่งที่ประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้จะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ พร้อมทั้งจะเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง(self-directed learning) และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับสมคิด อิศระวัฒน์(2532)ที่เชื่อว่าเมื่อบุคคลมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจเป็นการเรียนด้วยความสมัครใจ

ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตนเองรู้ว่าตนเองต้องการเรียนรู้ในเรื่องใด วางแผนในการเรียนรู้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ เป็นผู้เรียนที่ดีและรู้วิธีการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้แล้วจะนำไปสู่การเป็นบุคคลที่ไม่รู้ตลอดชีวิตและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของพบว่า ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงมีแนวโน้มที่จะจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ครูนักวิจัยจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยครูเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำและเป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ครูผู้สอนจะให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก แสดงความคิดเห็น ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานหรือการทำการงานทั้งของตนเองและเพื่อนร่วมห้องเรียน ครูเตรียมแผนการสอน เตรียมสื่ออุปกรณ์ เตรียมเอกสาร หนังสือเสริมบทเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดตกแต่งห้องเรียนให้สวยงาม ให้นักเรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีของนักเรียนที่มีโอกาสได้เรียนกับครูที่มีความตั้งใจและทุ่มเทให้การสอนอย่างแท้จริง จะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง พัฒนาความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้นและน่าจะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับสมคิด อิศระวัฒน์ (2538) พบว่าครูที่สอนด้วยวิธีสอนที่ให้นักเรียนทำตามมากกว่าเป็นผู้คิดถือว่าเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และสมคิด อิศระวัฒน์(2541) พบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมจะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและพัฒนาทักษะความพร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านักเรียนซึ่งเรียนโดยครูเป็นผู้ป้อนหรือผู้สั่ง และผลที่เกิดจากครูที่ไม่ได้เตรียมการสอนจะทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพเต็มที่ เนื่องจากการสร้างคนให้มีคุณสมบัติดังที่ระบุไว้ในหลักสูตรจะเป็นต้องใช้กลวิธีหลาย ๆ อย่าง การพูดหรือสอนตามหนังสือจะพัฒนาเด็กได้เพียงส่วนหนึ่ง

4. จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าปัจจัยที่ส่งต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยคือ ตัวครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน มีแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ครอบครัวและเพื่อนร่วมงานของครูนักวิจัยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในการเรียนรู้

4.1 ครูนักวิจัยมีบุคลิกลักษณะเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เมื่อมีความกระตือรือร้นต้องการที่จะรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะค้นคว้าและแสวงหาให้ได้มาซึ่งความรู้นั้น ๆ ต้องการเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้แม้ว่าจะมีปัญหาหรืออุปสรรคก็ตามทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูนักวิจัยต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาในสังคมยุคข่าวสารข้อมูล และครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะได้รับการช่วยเหลือ

จากเพื่อน เพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก(2539) ที่กล่าวว่า "ถ้าความเป็น
กัลยาณมิตรเกิดขึ้นแก่ใครก็ตามแล้วก็หวังได้ว่าอริยมรรคจะเกิดแก่ผู้นั้น เพราะว่ามี
กัลยาณมิตรเป็นผู้ชี้แนวทางที่ถูกต้องแล้วก็จะทำให้บุคคลเริ่มรู้จัก เริ่มเข้าใจ หรือเห็นทางที่ถูกต้อง
ถ้าไม่มีกัลยาณมิตร ก็มองไม่เห็น ไม่รู้แม้กระทั่งว่าทพเดินอยู่ที่ไหน ก็เลยดำเนินที่วัดที่ผิดพลาด
เหมือนวนเวียนอยู่ในป่า หลงไปหลงมา บางทีตลอดชีวิตก็ไม่ได้เข้าสู่ทางที่ถูกต้อง" ซึ่งเพื่อนหรือ
เพื่อนร่วมงานในที่นี้ไม่เฉพาะเพื่อนร่วมงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น จากการศึกษาใน
ครั้งนี้พบว่าครูนักวิจัยส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท มีความรู้และประสบการณ์ในการ
ทำวิจัยมาก่อน สำหรับครูนักวิจัยในโรงเรียนขนาดเล็กเป็นครูที่จบการศึกษาสูงสุดในระดับ
ปริญญาตรีไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำผลงานวิจัยมาก่อนแต่สามารถทำผลงานวิจัยประสบ
ความสำเร็จ ซึ่งเป็นผลจากการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วม
งาน จึงทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

4.2 หลังการเรียนรู้ในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าโรง
เรียนที่อยู่ในชุมชนเมืองมีแหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล เนื่อง
จากโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนเมืองมีแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานีราชการ สถานศึกษา ฯลฯ จาก
การศึกษาในครั้งนี้พบว่าครูนักวิจัยที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลงานทางวิชาการน้อยกว่าครูนัก
วิจัยคนอื่น ๆ ซึ่งครูนักวิจัยคนอื่นมีผลงานวิชาการด้านงานวิจัย บทความ บทเรียนเสริม ซึ่งครูนัก
วิจัยปฏิบัติมีระยะเวลาในด้านประสบการณ์การสอนที่ใกล้เคียงกัน คือครูนักวิจัยในโรงเรียนขนาด
ใหญ่มีอายุราชการ 18 ปีและ 22 ปี ครูนักวิจัยในโรงเรียนขนาดกลางมีอายุราชการ 22 ปีและ 27
ปี ครูนักวิจัยในโรงเรียนขนาดเล็กอายุราชการ 21 ปี ดังนั้นแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและแหล่ง
การเรียนรู้ในชุมชนใกล้เคียงจึงมีส่วนส่งเสริมและพัฒนาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ
ครูนักวิจัย

4.3 ความพร้อมทางด้านครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้ครูนักวิจัยเป็นผู้ที่มี
ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งครอบครัวของครูนักวิจัยส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่อบอุ่น
มีฐานะมั่นคง ทุกคนในครอบครัวเป็นผู้ที่รักการทำงาน การทำงานจะได้รับการสนับสนุนและช่วย
เหลือจากทุกคนในครอบครัวเป็นอย่างดี ทุกคนในครอบครัวมีความภาคภูมิใจและชื่นชมในตัว
ของครูนักวิจัย ทำให้ครูนักวิจัยมีความพร้อมในการทำงาน มีเวลาที่จะทุ่มเทให้กับการทำงานและ
เรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ จะเห็นได้จากการเข้าร่วมการอบรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
พัฒนางานและความก้าวหน้าในอาชีพซึ่งในบางครั้งครูนักวิจัยจำเป็นต้องออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น
ครูนักวิจัยมีความยินดีที่จะเข้าร่วมการอบรมนั้นๆ การทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่
สำหรับครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัยไม่สามารถทำเช่นนี้ได้ให้เหตุผลคือมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก
อยู่แล้วและมีภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบด้วย ทำให้ไม่มีพร้อมที่จะทำงานหรือทุ่มเทเวลาให้
กับการพัฒนางานและพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

4.4 ครูนักวิจัยได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อน ผู้บริหาร ศึกษานิเทศและเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี เพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ เป็นผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เป็นแหล่งข้อมูลในการแสวงหาความรู้ของครูนักวิจัย อารีย์ วชิรวิภากร(2542) กล่าวว่าผู้บังคับบัญชามีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรมากที่สุด หน่วยงานใดจะพัฒนาไปได้มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับผู้นำของหน่วยงานนั้น ซึ่งการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับบัญชานั้น สิ่งผู้บังคับบัญชาต้องคำนึงถึงคือการปฏิบัติตนต่อทุกคนอย่างเสมอหน้า มีระบบการประเมินผลที่ดี ให้คำแนะนำในงานและเรื่องอื่นๆ อย่างเหมาะสม จะทำให้ทุกคนสามารถพัฒนางานและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ การมีเพื่อน เพื่อนร่วมงานที่ดี มีความกระตือรือร้นในการทำงาน รักความก้าวหน้า ทำให้ครูนักวิจัยมีความกระตือรือร้นและต้องการที่จะพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพการงานของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพครูควรจัดกิจกรรมที่ให้ครูเห็นคุณค่าและความสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้วยการส่งเสริมให้ครูทำวิจัย โดยในการทำวิจัยควรเน้นให้ครูได้เรียนรู้ด้วยความสมัครใจ เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ จัดให้มีการอบรมในเรื่องที่ครูสมัครใจที่จะเรียนรู้และมีเพื่อนร่วมงานที่สนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาครูให้มีลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน เรียนรู้ด้วยการฟังตนเองและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการนำตนเอง

2. จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน เมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตั้งแต่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาแล้วน่าจะทำให้ให้นักเรียนเป็นผู้ที่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องในการเรียนต่อไปทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำวิจัยกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของครูนักวิจัย
2. ควรมีการศึกษาวิธีการพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัย